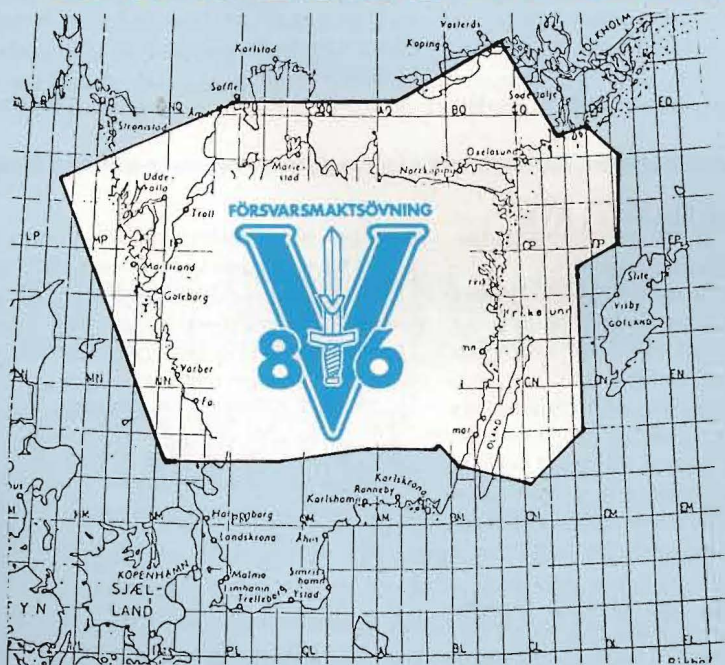

FÖRSVARSMAKTSÖVNINGEN "VÄST -86":

Av överstelöjtnant HANS HAGMAN

STORSATSNING av FV

Övningsområdet – i luften.

"FMÖ VÄST 86" var en STOR försvarsmaktsövning som genomfördes i södra Sverige med tyngdpunkten i västra militärområdet. Västsverige ligger vid de sk Östersjöutloppen med angränsande farvatten. Området kan snabbt bli krigsskådeplats vid en konflikt mellan Öst och Väst.

MBV genomförde i samverkan med bl a MBS, MBÖ och CFV "FMÖ VÄST 86" i fjol höstas, i månadsskiftet september – oktober.

För övningen angavs att tillståndet i vår omvärld blivit allt osäkrare och att antalet kränkningar av vårt territorium ökat markant. Mot denna bakgrund beordrades att höstens repetitionsövningar skulle utnyttjas för att samöva förband ur olika försvarsgrenar, så att dessa skulle kunna insättas direkt i strid.

●● Övningen genomfördes i två skeden; ett **krisskede** 09-25-26 och ett **krigsskede** 09-27-10-01. Under krigskedet deltog FV-förbanden i begränsad omfattning främst i förm av incidentberedskap/insatser. Krigskedet däremot utgjorde för FV (relativt sett) en av de största övningar som genomförts.

Krigsskedet omfattade bl a en angriparers flygbekämpning mot södra Sverige med ett begränsat angrepp och avvärjningsstrid i göteborgsområdet.

Under VÅST 86 genomfördes dessutom ett antal övnings- och utbildnings-

moment inom ramen för den ordinarie övningsverksamheten; skarpskjutning, sabotage, skydd mot A- och C-stridsmedel, telestörning och signalspaning, om-

händertagande av skadade, krigskirurgi, folkkrätt och alarmering.

Bl a deltog C E1, C SeS, C SeM med staber, fem strilbataljoner, 14 luftbevakningsskompanier, ett flertal basbataljoner varav två i huvudsak fullt krigsorganiserade samt huvuddelen av FV:s flygförband med ca 150 flygplan.

●● **Övningsändamål.** – En övning som var så omfattande som "FMÖ VÄST 86" hade många övningsändamål av varierande omfattning. Några av dessa framgår nedan:

▶ Öva och belysa det operativa och taktiska ledningssystemet vid insats av

flygstridskrafterna i södra Sverige med angränsande områden.

▶ Öka flygstridskrafternas förmåga att insättas i samordnade insatser i samverkan med enheter ur andra försvarsgrenar.

▶ Kraftsamling vid avgörande operationer.

▶ Operativa och taktiska konsekvenser av fiendens anflygningar från olika riktningar med varierande strilnivåer och baslägen på försvarssidan.

▶ Öva C E1 med stab i lednings- och samverkansuppgifter när C E1 lyder under flera MB samtidigt.

▶ Öva C SeS och SeM med staber i lednings- och samverkansuppgifter, bl a understöd med jaktinsats i angränsande sektor, luftvärnssamverkan, underlättelsetjänst.

▶ Attacksystemets deltagande i jaktförsvaret.

▶ Basförbandens samverkan med arméförbanden i lägen då markstrider pågår i anslutning till basområde.

Begränsande faktorer. – Övningar i fred genomförs alltid med vissa begränsningar bland annat m h t resurtillgång, det civila samhället och kravet på utbildningseffekt/övningsutbyte. VÄST 86 har inte haft större begränsningar än normalt.

Vädret. – Ett sedvanligt varierat höstväder rådde under övningen. Helklara perioder avlöstes av perioder med dimma eller moln i varierande omfattning.

P g a brist på alternativa landningsplatser avbröts flygövningen under en sextimmarsperiod och p g a höga vindstyrkor över hav gjordes vissa anpassningar av verksamheten under kortare moment.

●● **Funktionsvisa erfarenheter.** – **Ledning och stabstjänst:** Inte minst i stora integrerade övningar som FMÖ är nyckelordet *samverkan*. I VÄST 86 gavs kanske fler tillfällen till samverkan än nå-

gonsin tidigare på grund av bl a antalet deltagande operativa och taktiska chefer.

Stabsarbetet i såväl E1:s stab som sektorstaberna Syd och Mitt har fungerat bra, där dock sektor Mitt m h t övningsföretagningarna varit något lägre belastad än övriga.

Samverkan främst inbördes mellan FV-enheterna men också mellan dessa och marinförbanden har genomförts rutinerat. Fortsatt uppmärksamhet måste riktas främst på för samverkan tillgängliga sambandsmedel samt samverkan mellan armé och flygvapenförband.

Jaktförsvaret. – Såväl jakt- som attackflygförbanden har deltagit i jaktförsvaret. Resultatet har varit mycket gott med ett stort antal verifierade bekämpningslägen och ett litet antal egna förluster.

P g a Viggens prestanda har insatser kunnat göras i angränsande sektorer utan ombasering och med gott resultat.

Tendenser att underutnyttja JA 37-systemet liksom att överutnyttja AJ 37 har funnits.

Attack. – Attackförbanden har genomgående utfört sina företag med ett bra un-

forts sid 18 →

derlag i form av order, underrättelser och väderinformation.

Belastningen på flygförbanden har stundtals varit hög då dessa inte varit helt krigsorganiserade.

Ett stort antal skjutmål fanns tillgängliga, som trots väderproblem i vissa områden möjliggjorde övningsutbyte. I slutet av övningen anfördes ett mycket väl skyddat landstigningsföretag, där mer än 90 proc av insatta flygplan nådde fällningsläge. Ett bra resultat!

Flygspaning. – Bemanning av spaningsavdelningarna har varit lägre än rimligt m h t ledningsansvaret. Trots hög belastning främst i sektor Syd, men med hård prioritering, har personalen lyckats i sin ledningsuppgift. BRA!

Flygförbandens verksamhet har i hög grad präglats av havsövervakning. Övningsutbytet har upplevts som begränsat också p g a svag motverkan från B-sidan.

Resultatet av genomförda företag har genomgående varit gott.

Transportflyg. – TP 84-kapaciteten har utnyttjats i stor omfattning totalt sett men mycket begränsat på A-sidan i övningen. Erfarenheterna av ett realistiskt krigsuppträdande är därför begränsade.

●● **Striltjänst.** – Mer än 4 000 kvinnor och män, varav 25 proc frivilligpersonal, har bidragit till att strilfunktionen på ett förtjänstfullt sätt löst sina uppgifter bl a be- träffande insats av jakt och stridsledning,

alarmering av civilbefolkningen och luftförsvarsorientering till huvuddelen av de övade förbanden.

I övningen har ingått förband med materiel av varierande modernitetsgrad – alltifrån luftbevakningsstationer från andra världskriget till moderna rörliga radarstationer. Integrering och samverkan mellan systemen har fungerat väl.

Bastjänst. – Bassystemet befinner sig i en brytningstid. Formellt har övergång till ny organisation av basbataljon skett. Tiden har dock varit knapp för att snabbt nog tillägna sig kunskaper om hur dess verksamhet skall bedrivas.

De störningar som insatts mot förbanden har, med undantag för de två krigsorganiserade bataljonerna, varit måttliga.

Klargörings-, service- och reparations-tjänsten har i stort fungerat väl. Förmåga att ge första hjälpen vid andningssvårigheter, blödning och chock har som vanligt varit mindre bra hos merparten av personalen.

Övningsutbytet på bassidan har varit gott för ledningsfunktionerna och krigsorganiserade enheter. För övrigt har utbytet varit begränsat.

Sambandstjänst. – Tack vare väl genomfört förberedelsearbete fungerade sambandsnäten mellan och inom sektorerna Syd och Mitt med högre tillgänglighet än vad som brukar vara normalt vid övningar.

Tidsfördröjningar har dock förekommit. Hela kedjan mellan avsändare till

adressat måste granskas för att få ned förmedlingstiderna.

Flygsäkerhet. – En särskild lufrumsorganisation samt särskilda flygsäkerhetsbestämmelser skapades för övningen. Ett av huvudsyftena var att skapa separationer främst mellan flygplan och helikoptrar, men även för att bl a undvika fågelkollisioner.

Inga tillbud eller allvarliga tillbud har rapporterats. Emellertid har sju fågelkollisioner förekommit – dock utan följdskador.

Få fall av störande överflygning har anmälts.

Mot bakgrund av den omfattande flygverksamheten har flygsäkerheten under övningen varit god.

●● **Slutord.** – Den femte försvarsmaktsövningen är genomförd. FV har deltagit i stor omfattning. Fler operativa och taktiska chefer än i någon tidigare FMÖ har lett underställda förband och härvid samverkat i olika avseenden.

Övningsutbytet har varit gott. Mot bakgrund av att VÄST 86 har tagit stora resurser i anspråk och att det för framtiden kan bli svårt att åstadkomma motsvarande satsningar, är det av **särskild vikt att analysera och bearbeta erfarenheterna.**

En stor försvarsmaktsövning – "FMÖ VÄST 86" – är, trots bitvis besvärliga förutsättningar, slutförd med gott resultat och utan allvarliga tillbud. **BRA GJORT! ALLA!!**